

DEL III NABOVIRKNINGER – DEN NEGLISJERTE SAMFUNNSINTERESSEN I RAMMEPLANEN SÅ VEL SOM I KONSESJONSPROSESSEN

Nabovirkningene og konsekvensene av tapt natur for folk som bor i områdene rundt vindkraftverk har fått liten oppmerksomhet i Rammeplanen. Det reflekterer igjen den rådende praksis i forbindelse med konsesjonsbehandling. Nedenfor er et bilde på hva utbyggingsiver og gjeldende avstandsnormer har ført til på øya Stord. På Stord er det ett eneste fjell, Midtfjellet (Fitjar kommune). Det var trolig også det eneste ordentlige turområdet på øya.

Foto: Vindkraftanlegget på Midtfjellet på øya Stord, Fitjar kommune *KILDE: GOOGLE – OPPHAVSRETT IKKE KJENT*

Slike bilder har gjort varig inntrykk, sammen med historier fra virkeligheten fra naboer i disse områdene. Jeg spurte derfor NVE om en oversikt over hvor mange av oss i Norge som vil være influert av vindkraftverk, dvs. få endret hverdagen med støy, lysblink, skyggekast og annen visuell forurensning på grunn av vindkraftanlegg? Svaret kom raskt tilbake (email pr 15.8.2019):

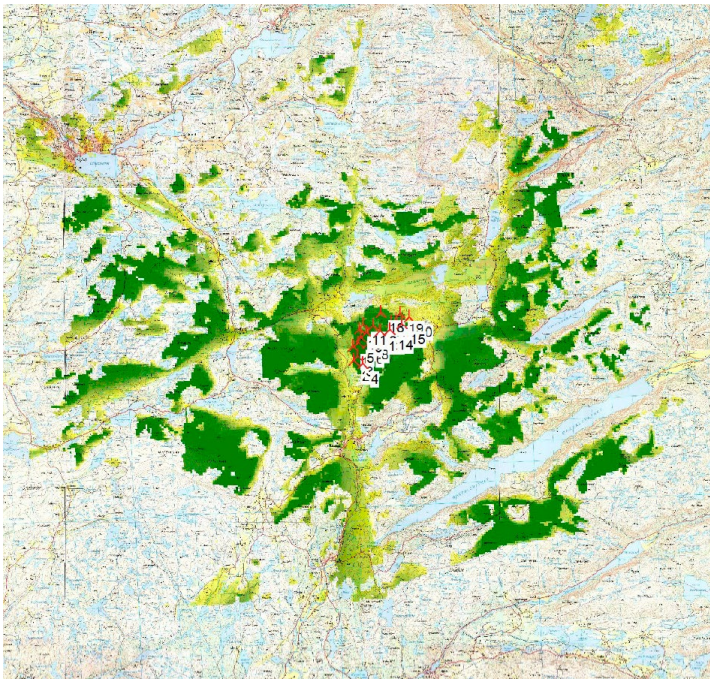
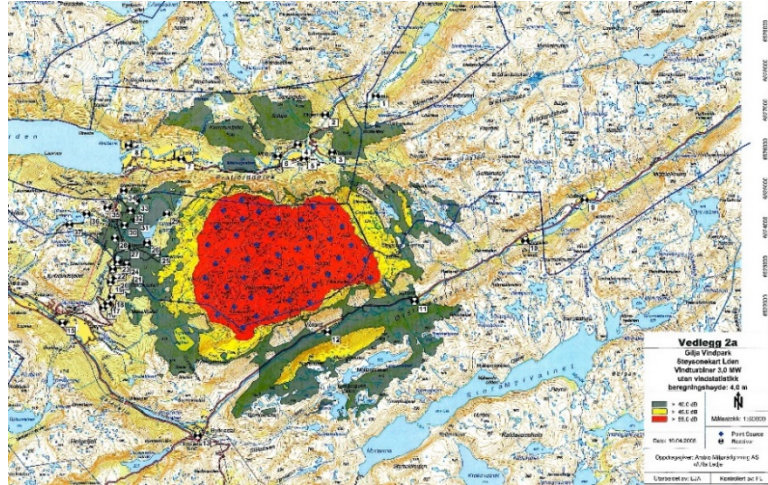
«Når det gjelder hvor mange mennesker som kan bli influert av vindturbiner om alle de konsesjonsgitte vindkraftverkene blir bygget ut, så har NVE ikke gjort noen vurderinger/kvantifisering av dette pr. i dag.»

Etter å bli nærmere kjent med NVE i Rammeplanen, så er kanskje ikke svaret så merkelig lenger. Rammeplanen gjør ikke noe forsøk på å nyansere mellom eksisterende og fremtidige utbygginger, og deretter er nabovirkninger kun med som et eksklusjonskriterium. Og for de 13 utpekte områdene er ikke nabovirkninger med som en samfunnsinteresse uansett. Jeg tror likevel svar på spørsmålet er interessant som en kommentar til Rammeplanen.

Vi var en liten gjeng som sammen forsøkte å finne slike tall ved å lese konsesjonsvedtak og -søknader. Det ble jobbet hardt med å få overblikket over hjemfylket vårt Rogaland. Det skal NVE ha: Dokumentene er lett tilgjengelig på nettsidene, i alle fall til MTA-plan er godkjent. Men

datagrunnlaget er elendig – tallene finnes ikke, eller de er omhyggelig skjult i utbyggernes fargerike kart - kart som fargelegger soner for støy og visibilitet (kun inntil 20 km), men som mangler vitale detaljer om nærliggende tettsted, grender, våningshus og hytter. Kun i beste fall er bygdene nevnt ved navn i et vedlegg.

Eksempel 1: Støysonekart for vindturbiner på høydedraget Gilja i Gjesdal. (A3-utskrift ikke forbedrer lesbarheten.)

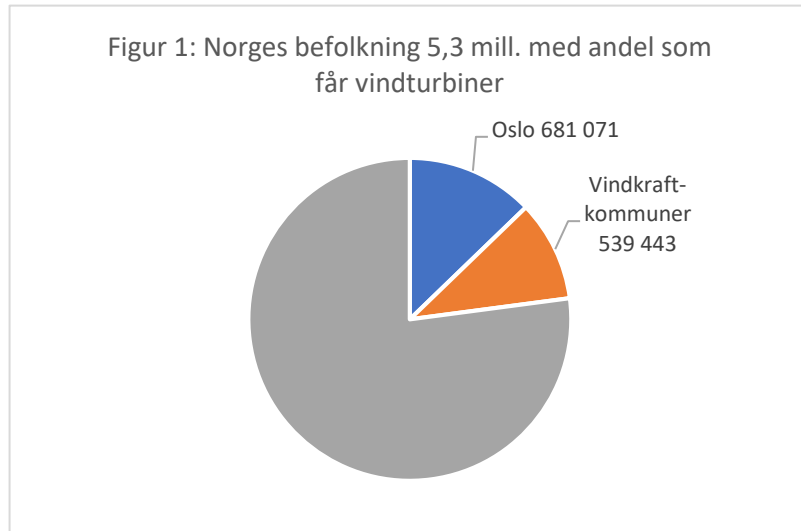

Eksempel 2: «Visibilitetskart» for vindturbiner på Faurefjellet i Bjerkreim. Synlighet utover 20 km markeres ikke på kartet. (A3-utskrift forbedrer ikke lesbarheten.)

I nøden brukte vi tilslutt en annen metode: Vi tok utgangspunkt i NVE's oversikt over alle konsesjoner (både de som er under arbeid og de som allerede er tildelte) fordelt på kommuner. Kommuner har en lett tilgjengelig befolkningsstatistikk (SSB).

Det er 63 kommuner som er eller vil bli berørt av de 92 konsesjoner som hittil er innvilget. Befolkningen i disse kommunene utgjør sammenlagt rundt 540 000 mennesker. Ikke fullt så mange som i Oslo kommune riktignok, men likevel et lite hyggelig tall (figur 1).

Det skal bemerkes at Oslo kommune ikke er tildelt en eneste vindmølle, og vil det heller ikke ifølge Rammeplanen. 540 000 innbyggere er et høyt tall. Ifølge en meningsmåling utført av DnT i sommer ville omtrent 70% si nei til å få et vindmølle-anlegg sitt nærmiljø. Det er mulig at dette antallet går ned hvis spørsmålet endres til «hjemkommune»

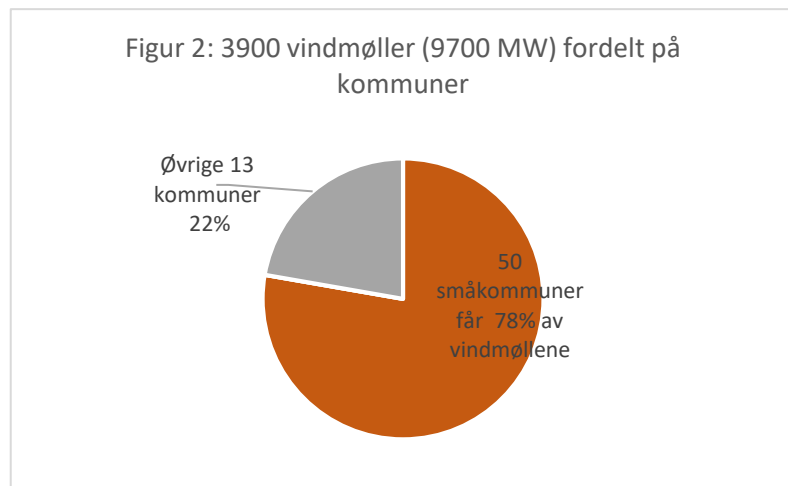

istedenfor «nærmiljø». Men det er et faktum at etter hvert finnes mange sjokkerte mennesker rundt om i norske kommuner, etter hvert som turområder i fjell- og skogsområder ødelegges og erstattes med grusveier og kjempemøller.

Ingen har foreløpig tall på hvor mange i de berørte kommunene som får ødelagt hjemstedet sitt - men at det dreier seg om mangfoldige tusen, regner vi som svært sannsynlig. Det gjelder permanent støy, visuell forurensning, stadige skyggekast, blinkende lys og tap av friluftsområder. Det gjelder også fallende eiendomsverdier for bebyggelse i en vid radius rundt vindkraftanleggene.

Enda verre blir bildet når vi ser nærmere på hvem som blir den typiske vindkraftkommunen: 78% av utbyggingene (målt i samlet effekt MW) vil foregå i småkommuner (figur 2).

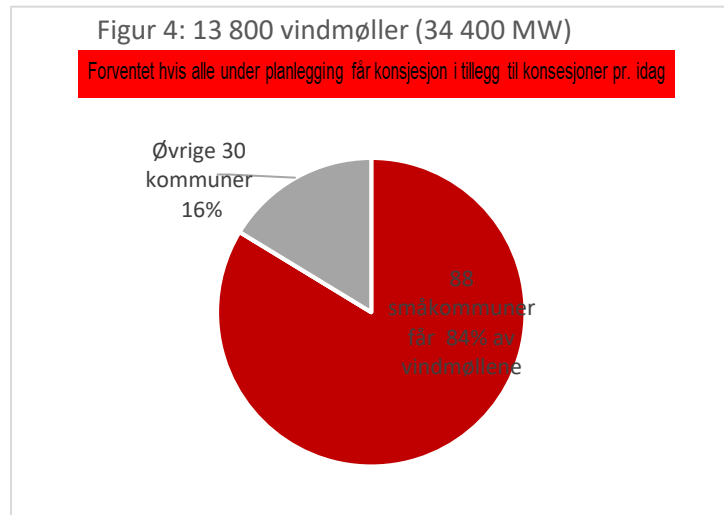
Småkommuner har vi definert som alle kommuner med mindre enn 10 000 innbyggere, som tilsvarer en av SSB's definisjoner på tettsted. Det vil si at den minste kommunen Utsira (196) er med opptil den største, som f.eks. Farsund (9693) eller Haram (9383). Sagt på en annen måte: Til sammen 50 småkommuner med et samlet innbyggertall på 176 000 tar det meste av belastningen. Altså en størrelse på nivå med samlet befolkning

på Frogner, Ullern og Vestre Aker. Men når befolkningen er spredt på 50 små samfunn ute i distriktene så blir motstanden pulverisert. Og et «lavt konfliktnivå» er så vidt vi skjønner av Rammeplanen et positivt element i det «faglige skjønn».

For oss andre i regionen er det uerstattelig natur og friluftsliv som blir ødelagt, men for dem som får vindkraftanlegget som nabo er det i tillegg snakk om varig verdiforringelse både materielt og mentalt. Dette er sterkt urimelig, og det strider mot alminnelige folks rettsfølelse at staten skal rasere distrikts-Norge på denne måten.

Tar vi med alle utbygginger som ligger foran oss i tid også, altså både konsesjonstildelinger og prosjekter som er under utredning eller ligger klar som søknader, så kommer antall berørte kommuner opp i 118 med til sammen 1056 000 innbyggere. Andelen småkommuner utgjør nå 84% og står for 318 000 innbyggere (figur 4) Det overstiger Bergen (281 190, SSB pr 1.1.2019), som heller ikke er tiltenkt noen vindmøller.

Slik blir summen av alle de lave konfliktnivå svært høyt.